

מחודש לחודש

הבחירות באמריקה ו"כופר האקדמאים"

ובה תבעו את ביטול הכופר. אך אפשר שההפגנה המרשימה ביותר נגד הגזירה היתה ההצבעה של 76 מתוך מאה סינאטורים בואשינגטון בעד תיקון-החוק שהכניס הסינאטור הנרי מ. ג'קסון לסינאט לשלול מאת ברה"מ את המעמד של אומה מועדפת בסחר ולא לתת לה אשראי כל עוד לא תבטל את "כופר האקדמאים". כשעלה סינאטור אברהם ריביקוף על במה הסינאט ב-12 בספטמבר והזהיר את הרוסים כי הם עלולים לסכן את הויתורים בתעריפים ואת המעמד של אומה מועדפת בסחר עם ארה"ב אם לא יבטלו את מסי-הכופר הנ"ל, שהם מטילים על כל בעל השכלה ומדען יהודי הרוצה לעלות לישראל, היו ספ"קנים שאמרו, כי החוגים הרוצים ב"סחר חיטה ובעסקים גדולים אחרים עם ברה"מ הם חזקים ובעלי השפעה מרובה מדי משאפשר יהיה לעכם בע"ד. אך לא יצאו שלושה שבועות וה' תיקון-לחוק של הסינאטור ג'קסון זכה לתמיכת 76 סינאטורים, כלומר: לא רוב בלבד אלא רוב מכריע בסינאט! כשראו חוגי השלטון מה נרחבת תמיכת חברי הסינאט משתי המפלגות ב' תיקון ג'קסון האמור — שוב לא ניסו לעכב פעולה זו, ולא עוד אלא שראו בה משום חיזוק במו"מ עם הרוסים. ביקורו של גרומיקו בואשינגטון וחתימת החוזים אתו שימשו הודמנות נאותה לנשיא ניכסון ולמוכיר המדינה רוג'רס להעמיד את שר החוץ הסוב'ייטי על רצון האומה האמריקנית ובתי המחוקקים ועל שאיפתם החזקה, שיכור טל "כופר האקדמאים". אומנם, השא"ל לא תובא לאישור הבתים המחורקקים אלא בראשית שנת 1973. אבל ממשלת ניכסון חייבת להתחשב ברצון הקונגרס כבר עכשיו, שהרי היא מצ"פה להמשך שלטונם של הרפובליקנים עם בחירתו מחדש של הנשיא ניכסון, ואילו עמדתם של הדימוקרטים ברובם הגדול ידועה גם היא למדי. הסי-

כשחור פרופ. יובל נאמן, נשיא אוניברסיטת תל אביב, מהרעידה הבינלאומית לפיסיקה תיאורטית בואשינגטון, שבה השתתפו גם מדענים רוסים, אמר לעתונאים בישראל: "יש לי הרושם, כי לא נעשה די בשטח הבינלאומי למען המלחמה ב"כופר האקדמאים", שהחליט עליו ה' שלטון הסובייטי, כדי לשחק את ה' עליה לישראל של האינטליגנציה והמדענים היהודים בברית-המועצות". לפי דעתו צריך ואפשר לגייס את העולט המדעי המערבי כולו בין בא"י רופה המערבית ובין באמריקה, נגד ההחלטה הברברית של הסובייטים, ולאליץ אותם לבטל את הגזירה. כידוע פנתה ממשלת ישראל אל ממשלת ארה"ב וממשלות הדימוקרטיות האחרות לפעול למען ביטול גזירת הכופר. יהדות אמריקה התגייסה ועודנה מגויי'ת סת במאבק נמרץ זה, ואילו ה' ממשלה בואשינגטון טוענת כי הנשיא ניכסון עשה ויעשה בדרכים דיפלומ'טיות למען השגת המטרה הנ"ל. הנשיא ניכסון אמר זאת למשלחת גדולה של ראשי הארגונים היהודיים, וכמה דוברי רים רשמיים ניסו להרגיע את חברי הקונגרס ולמנוע פעולה נפרדת מצד'ם. אמנם, ואשינגטון לא הראתה התנגדות גלויה לפעולת הקונגרס, גם משום שהשעה היא שעה של ערב בחי'רות וגם משום שידוע לממשלה ה' נוכחית כי רוב הציבור האמריקני בר'חל בגזירה הרוסית של "כופר האקדמאים" ובהתנקשות גלויה ואכזרית זו בזכויות האדם.

הנה, בנוגע לתגובת העולם המדעי המערבי — ישנם כמה סימנים מעור'דיים. 21 בעלי פרס נובל — ריבם לא יהודים ואלפי פרופיסורים ואנשי מדע וזשובים אחרים מיהו עד כה ב' פומבי נגד "כופר האקדמאים" ושלחו מברקי מחאה לשליטי הקרמלין. 5,000 אנשי מדע ו-100 נשיאי מכללות בארה"ב שלחו עצומה למוסקבה

של ברה"מ ליהודיה. האומנם אין ל-
אמריקה הדימוקרטיה המתגאה לה-
יות ארץ החופש, הזכות והחובה לעמוד
בפרץ?

מומחים לדבר בין יהודי רוסיה ה-
סובייטית טוענים, כי ביקור ניכסון
במוסקבה וההסכמים שהושגו בינו ובין
ברז'נייב "לא היטיבו את מצבם של
יהודי רוסיה, כי אם עודדו את שליטי
הקרמלין לחשוב, כי מעתה, כשאמרי-
קה לצידם, הם יכולים לעולל ליהודי
רוסיה מה שלבם חפץ". ודאי שטובת
שלום העולם דורשת הבנה בין שתי
מעצמות העל, והוה גם לטובת מדינת
ישראל ויהודי העולם כולו. אבל אין
זה מתע הרעת מצבם של יהודי רוסיה,
אם עמי העולם החיצון, ובפרט האו-
מה האמריקנית, יעמדו מנגד ולא יפ-
עילו את השפעתם, כדרך שמעצמות
גדולות יכולות וצריכות להשפיע.

"טיים" מסתמך על האינטרס הלי-
אומי האמריקני, ושואל: "עד היכן
אפשר להרחיק לכת תוך תמיכה במי-
עוטים נרדפים נגד אינטרס לאומי
זה?" אבל האמת היא שהזכויות של
אומה מועדפת, החיטה האמריקאית
הזיידע הטכנולוגי האמריקני — שהי-
רוסים מעוניינים כל כך לרכוש —
נחוצים להם לרוסים יותר משנחוצה
לאמריקנים העיסקה כולה. ואם נכון
הדבר כי הרוסים הם המפיקים את
התועלת העיקרית מהעיסקה הזאת —
מדוע לא לנצל את שעת-הכושר ולתת
לאומה האמריקנית ולקונגרס האמרי-
קני להגיד את דברם ולהביע את
שאיפתם בעניין "כופר האקדמאים"
ורדיפת המיעוט היהודי בברה"מ?

ומשום מה רואה "טיים" חובה ל-
עצמו ללגלג על כוונותיהם של 76
הסינאטורים ולתלות את עמדתם ב-
בחירות הקרובות, מדוע סבורים עור-
כיו של "טיים", כי הגנת זכויות ה-
אדם ומניעת רדיפת מיעוט, שהו מט-
רות מוסריות לכשעצמן, אינן יכולות
להיות מטרה חשובה למדי למדינאים
משני הכתים המתחלקים, חברי הסי-
נאט וחברי בית הנבחרים? האומנם
הם רוצים להוכיח לנו, כי המשטר ה-
דימוקרטי אין בו מתום ואין לו יסוד
מוסרי כלל ועיקר?

זאת ועוד: אם אפשר לדבר על
חשובות של "קול הבוחר היהודי"
כאזורים ובכרכים שיש בהם קיבוצים
יהודיים גדולים, כלום אפשר לומר

נטור מק-גורן, המועמד הדימוקרטי
לנשיאות, הצהיר באסיפה למען יהודי
ברה"מ בניו-יורק, כי "הכרח הוא לק-
שור את סבלותיהם של יהודי ברה"מ
עם המו"מ המסחרי של ארה"ב עם
השלטונות הסובייטיים. בשל הצהרה זו
ודמות לה כבר זכה מק-גורן להיות
מותקף בחריפות בכתב-העת הסובייטי
"זא רוביניו". אם בנושא ניכסון
כתה"ע הסובייטים נוהגים כבוד ודרך
ארץ, הרי לגבי מק-גורן הם מניחים
שבין כך ובין כך לא ייכחרו, ואפשר
להטיח כנגדו דברים כדרכונות.

השבועון "טיים" מגלה עמדה קשוחה וצרות-עין

מבין השבועונים המדיניים בעלי
ההשפעה רובי התפוצה בארה"ב היה
"טיים" מאז ומעולם קריר ולעתים
שלילי לגבי הציונות העניין הישרא-
לי. תגובתו של "טיים" לעמדת 76 ה-
סינאטורים בעניין "כופר האקדמאים"
היתה, שהם "להוטים להשיג קולות
בוחרים יהודים" ... האומנם גישה
קשוחה וציונית זו, גישה שיש בה משום
צרות-עין ומחזן וזלזול בדימוקרטיה,
מוצדקת גם מנקודת-ראותו של האמ-
ריקני הלא-יהודי? "טיים" נאחו בהנ-
חה כי אין להתערב בעניינים הפני-
מיים של מדינות אחרות, וסחר חפשי
ובלתי-מוגבל הוא לתועלת כל האו-
רות. אבל בו בזמן מודה "טיים", כי
איסורי סחר והגבלות-סחר ושאר צו-
רות של לחץ כלכלי הם, אמצעים
וחוקים, שכל מעצמה עולמית רשאית
לנקוט במצבים מסויימים". הדגש הוא
איננו בשתי המלים האחרונות: "במ-
צבים מסויימים", כלומר: המקרה של
"כופר האקדמאים" וההתעללות ביהו-
די רוסיה אינם נכללים כנראה —
לדעת "טיים" — בין "מצבים מסויי-
מים" אלה. מדוע? האם משום שדמם
של יהודים צריך להיות הפקר ו"עניין
פנימי" של ברה"מ, או של ארצות
ערב? האם מפני שהעולם החיצון שתק
בימי הטבח ההיטלראי הגדול באירופה
פה הוא צריך לשתוק גם עכשיו?
איננו באים להשוות את רוסיה הסוב-
ייטית לגרמניה הנאצית, אבל אין ספק
שיש כמה צדדים שווים לתעלולי הנא-
צים ברדיפת היהודים ובהשפלתם, כי
הסתה האנטישמית, המסוויית כ"מל-
חמה בציונות", ובשאר תופעות שלי-
ליות שאנו עדים להן כיום ביחסה

כלפי מדענים יהודים אחרים, הנאש-
מים כ"פאראזיטים" לאחר שהוצאו
מעבודה בשל רצונם לעלות לישראל;
לבטל את איסור-העליה שהוטל על
אנשי מדע מעולים השואפים לחיות
בישראל; לבטל את גזירת הכופר ול-
התיר לכל יהודי לעלות לישראל".

"על דעת העם והכנסת אני שולחת
ברכת עידוד לכל איש יהודי בברה"מ
הנאבק על זכותו האנושית להתאחד
עם עמו בישראל. ומעל במת הכנסת
הנני קוראת לממשלות, למדינאים, ל-
אנשי דת, וקודם-כל; לכל היהודים
בישראל ובעולם לא לרגוע ולא לחדול
מהמאבק לביטול הגזירה. מאבקנו הוא
צודק. מאבקנו הוא שקול ואחראי,
ואין להרפות ממנו. המאבק צריך להי-
משך למען יוסר המכשול של גזירת
הכופר, למען תחדל ההתעללות וינתן
לאחינו הרוצים בכך לעלות לישראל".

אכן, יהודי ישראל והתפוצות, ובכ-
לם בני יהדות אמריקה הגדולה, לא
ישקטו ולא יחדלו מהמאבק לביטול
הגזירה, ויגידו בעלי יושר מסוגם של
עורכי "טיים" מה שיגידו. זהו מאבקם
של כל הלוחמים לזכויות אדם באשר
הם שם. וכל מי שבא לעורר רושם
אצל השליטים הרוסיים, כי המחאות
אינן אלא עניין של "ציד קולות" גור-
מים רעה ונוק לא רק לעניין הצודק
של יהודי רוסיה אלא גם לשמה הטוב
של הדימוקרטיה האמריקנית. לפני זמן
מועט שמענו, כי דיפלומטים סוביי-
טיים כבר מתפשטים דרכים לאישור
ההסכם המסחרי הסובייטי האמריקני
בדרכי עקיפין ולקבל אשראי על ידי
"הבנק ליצוא וליבוא" שאינו נתון
למרותו של הקונגרס. לא תהיה תפארה-
תם על הדרך הזאת.

המאבק נגד הכופר יימשך עד ביטולו

כשהגיש הסינאטור הדימוקרטי הנרי
מ. ג'קסון את התיקון הנ"ל לסינאט
הזהיר במפורש את הרוסיים כי "הקונ-
גרס לא יאשר את סחר-החבילה הסו-
בייטי-אמריקני אלא אם כן יבטלו ה-
שלטונות הסובייטיים את "כופר האק-
דמאים", הוא המס הכבד, המוטל על
יהודים ואחרים המבקשים לצאת ל-
ישראל או לארץ אחרת". אזוהרה זו
במקומה עומדת וטוב יעשו מדינאי
הסובייטיים, אם לא יניחו הנחה מוט-
עית, כי אחרי בחירות הנשיא, וייבחר

מתוך הצדקה כלשהי, שהסינאטורים
למחוזות שיש בהם רק קומץ יהודים
מעוניינים גם הם בקול הבוחר היהודי-
די? למה לחשוך גם באילה? והלא
אין זה בגדר האפשרות שכל 76 ה-
סינאטורים באים מאזורים שיש בהם
בוחרים יהודים רבים! כללו של דבר,
מלבד מה שהטענות אינן נכונות, אינן
נוספות כבוד למשטר הדימוקרטי
ולבתים המחוקקים. אגב, התיקון של
סינאטור ג'קסון מנוסח כך שהוא מכון
לא רק נגד רוסיה הסובייטית בלבד
אלא נגד כל שאר מדינות שנוהגות
כך ומבקשות ליהנות ממעמד של מדי-
נה מועדפת בסחר ולזכות באשראי
אמריקני. משמע, כי הכוונה של תומ-
כי התיקון לא רק לעזור ליהודי
רוסיה בלבד אלא גם למיעוטים מקופ-
חים בשאר ארצות, ומה להם לעורכי
"טיים" כי נועקו?

תזווה קלה, שאין בה הוכחה למיפנה

אחרי שובו של גרומוקו למוסקבה
שמענו יום אחד על 19 משפחות של
מדענים ומשכילים יהודים שניתנה
להם רשות לעלות לארץ בלי לשלם
"כופר אקדמאים". למחרת הודיעו על
40 משפחות נוספות שקיבלו רשות
לצאת בלי תשלום כופר וכעבור יום
— על 70 משפחות נוספות שניתן
להן לעלות. יודעי דבר פירשו זאת
כעין ויתור לשעה, או ויתור לרגע,
לדעת הקהל האמריקנית, והעיקר —
לעמדה התקיפה של הקונגרס האמרי-
קני. הודו בכך פקידים סובייטיים
גבוהים, שרמזו, כי נזהגים להקל עם
התקרב יום ה-7 בנובמבר, הוא יום
הבחירות. אבל עדיין אין כל סימנים
למיפנה במוסקבה בעניין זה, ועדיין
אין כל אות, כי אכן בדעת שליטי
הקרמלין לבטל את "כופר האקדמ-
אים" לחלוטין.

בנאומו בכנסת ב-16 באוקטובר אמר
רה מרת גולדה מאיר, ראש ממשלת
ישראל:

"אני פונה שוב לעולם הנאור ומב-
קשת ממנו לפעול למען ביטול גזירת
כופר-התעודה המוטלת על יהודים
אקדמאים בברה"מ המבקשים לעלות
לישראל!" והיא הוסיפה בקול נרגש:
"הננו קוראים לממשלת ברה"מ לחדול
מפגיעה ביהודים הנאבקים על עלייתם
לישראל, לחדול משיטת המשפטים

כי כסף זה לא יבוא גם מן החוץ — מתפוצות ישראל. יהדות התפוצות עושה מאמץ עצום לאפשר את העליה מרוסיה. את השיי- כון, הקליטה וההשתרשות של עולי רוסיה בארץ. נוסף על כך אין לשכוח, כי גם לפני שיצאה הגזירה של "כופר האקדמאים" היה כל עולה לישראל משלם מס בשיעור 1,000 דולר, ונדרש מאמץ רב לגייס גם סכום זה. באו זוממי כופר התעודה ועשו את עליית המשכילים לבלתי אפשרית. והלא הן משכילים המדענים מהווים לפחות רבע מכלל הציבור היהודי בכרית המועצות. כיצד יעלו כל אלה מביי- ניהם הרוצים לעלות? על כרחך אתה אומר, שאין פתרון אחר זולת ביטול גזירת הכופר. ראש ממשלת ישראל אמרה זה לא כבר באחת האסיפות: "השלטונות הסובייטיים זוממים לנתק את יהודי רוסיה ממדינת ישראל". מזימתם זו לא תקום. י. מישאל

מי שייבחר לנשיא, "תותר הרצועה" לגבי גזירת הכופר. הקונגרס ודעת הקהל באמריקה לא ישלימו עם מעשה הקיפוח הזה ולא יתנו למיעוט שלם להיות למס-עובד. גם אם יארגנו הן שלטונות הסובייטיים מאות אסיפות, שבהן יהליטו פה אחד כי "המס הוא צודק" — לא ישנו בזה כמלוא נימה את דעת הקהל בעולם החפשי בכלל ובאמריקה בפרט.

מעצמה גדולה ככרית המועצות יכולה למצוא בנקל מקור אחר להכ- נסה של מאה או מאתים מיליון דולר מאשר מס-עובד ככופר האקדמאים. לשלטון הסובייטי ברור ומחזור, כי אין בידי המדענים והמשכילים היהודים סכומים של 5—20 אלף דולר לאיש בשביל כופר. בוועידה הלונדונית של הארגונים היהודיים הוחלט שלא להי- כנע לדרישת הכופר בשום פנים ואופן, כי אין גבול לסחיטות ואין להיכנע לסחטנות. פירושו של דבר,

